

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 13. september 2022
(OR. en)

12351/22

JAI 1164
VISA 144
MIGR 252
COEST 646

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	13. september 2022
Saaja:	Nõukogu peasekretariaat
Komisjoni dok nr:	C(2022) 6596 final
Teema:	KOMISJONI TEATIS, milles esitatakse nõukogu 9. septembri 2022. aasta otsuse (EL) 2022/1500 (Euroopa Ühenduse ja Venemaa Föderatsiooni vahelise Euroopa Liidu ja Venemaa Föderatsiooni kodanikele viisade väljastamise lihtsustamise lepingu täitmise täieliku peatamise kohta) järel juhend Venemaa viisataotlejatele viisade andmise üldküsimumuste kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument C(2022) 6596 final.

Lisatud: C(2022) 6596 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 9.9.2022
C(2022) 6596 final

KOMISJONI TEATIS,

milles esitatakse nõukogu 9. septembri 2022. aasta otsuse (EL) 2022/1500 (Euroopa Ühenduse ja Venemaa Föderatsiooni vahelise Euroopa Liidu ja Venemaa Föderatsiooni kodanikele viisade väljastamise lihtsustamise lepingu täitmise täieliku peatamise kohta) järel juhend Venemaa viisataotlejatele viisade andmise üldküsimuste kohta

KOMISJONI TEATIS,

milles esitatakse nõukogu 9. septembri 2022. aasta otsuse (EL) 2022/1500 (Euroopa Ühenduse ja Venemaa Föderatsiooni vahelise Euroopa Liidu ja Venemaa Föderatsiooni kodanikele viisade väljastamise lihtsustamise lepingu täitmise täieliku peatamise kohta) järel juhend Venemaa viisataotlejatele viisade andmise üldküsimuste kohta

1. 9. septembril 2022 võttis nõukogu vastu otsuse Euroopa Ühenduse ja Venemaa Föderatsiooni vahelise Euroopa Liidu ja Venemaa Föderatsiooni kodanikele viisade väljastamise lihtsustamise lepingu (edaspidi „leping“) täitmise täieliku peatamise kohta¹. Nõukogu otsus jõustus teisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* ja Venemaa Föderatsiooni teavitamist. Selle otsusega asendati nõukogu otsus (EL) 2022/333.
2. Nõukogu otsusega peatatakse kõigi lepingu sätete kohaldamine Venemaa Föderatsiooni kodanike suhtes. Viisalihtsustust ei kohaldata Venemaa kodanike suhtes enne, kui peatamine on tühistatud. Sellest tulenevalt kohaldatakse lühiajalist viisat taotlevate Venemaa kodanike suhtes vaikinisi viisaeeskirja² üldeskirju.
3. Taanil ja Schengeni lepinguga ühinenud riikidel – Norral, Islandil, Šveitsil ja Liechtensteinil – on Venemaaga sõlmitud kahepoolsed viisalihtsustuslepingud, milles korratakse viisalihtsustuslepingu sätteid. Pärast nõukogu otsust viisalihtsustuslepingu kohaldamise täieliku peatamise kohta oodatakse, et ka Taani ja Schengeni lepinguga ühinenud riigid oma siseriiklike menetluste järel oma kahepoolsed lepingud peatavad.
4. Võttes lisaks arvesse väga spetsiifilisi olusid, milles liikmesriikide konsulaadid tegutsevad, ning arvestades Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastast provotseerimata ja õigustamatut sõjalist agressiooni ja selle tagajärgi ning vajadust ühtlustada viisataotluste läbivaatamist Venemaal ning edendada Schengeni ala ühiseid lahendusi, on asjakohane ja vajalik anda liikmesriikidele juhiseid Venemaa viisataotlejatele viisade andmise korra ja tingimuste kohta. Need juhised on olulised selleks, et tagada igas konsulaaresinduses Venemaa Föderatsiooni kodanike jaoks viisamenetluse käigus sidusus, selgus ja läbipaistvus.
5. Venemaa provotseerimata ja õigustamatul agressioonisõjal Ukraina vastu on olnud laialdane mõju, sealhulgas on suurenenud julgeoleku ja avaliku korraga seotud riskid ja ohud, millega EL silmitsi seisab. Turistikülastuste puhul on liikmesriikide konsulaatidel raskem reisi eesmärki kontrollida kui muud liiki reiside (nt perekülastuste) puhul, sealhulgas olukorras, kus mõnede liikmesriikide konsulaaresinduste suutlikkus on oluliselt vähenenud seetõttu, et Venemaa võimud on palju liikmesriikide konsulaar- ja diplomaatilisi töötajaid välja saatnud. Lisaks on jätkuvalt olemas usutav oht, et inimesed, kes väidavad end reisivat turismi eesmärgil, võivad levitada propagandat, mis toetab Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, või osaleda muus ELi kahjustavas õnnetustegevuses. Samal ajal peab EL jääma avatuks Venemaa viisataotlejatele, kes reisivad olulistel eesmärkidel, eelkõige ELi kodanike pereliikmetele, teisitimõtlejatele, sõltumatutele ajakirjanikele ja kodanikuühiskonna esindajatele. Seetõttu soovib komisjon viisalihtsustuslepingu täieliku peatamise taustal, et liikmesriigid võtaksid Venemaa kodanike esitatud lühiajalise viisa taotluste läbivaatamisel arvesse järgmisi kaalutlusi.

¹ Euroopa Ühenduse ja Venemaa Föderatsiooni vaheline leping Euroopa Liidu ja Venemaa Föderatsiooni kodanikele viisade väljastamise lihtsustamise kohta (ELT L 129, 17.5.2007).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (ELT L 243, 15.9.2009, lk 1).

a) Pädev liikmesriik ja territoriaalne konsulaarpädevus viisataotluste läbivaatamiseks

6. Liikmesriigid peaksid pöörama erilist tähelepanu sellele, et iga viisataotluse puhul uuritaks põhjalikult viisaeeskirja artiklites 5 ja 6 sätestatud pädevusnõudeid ning kohaldataks neid korrektselt. Juhised pädeva liikmesriigi kindlaksmääramiseks on esitatud I viisakäsiraamatu³ II osa 1. peatükis. Kui taotluse saanud liikmesriik ei ole pädev seda menetlema, tuleks kogu taotlus ja kõik tõendavad dokumendid tagastada ning viisatasu tagasi maksta. Et taotleja ei hakkaks otsima eri konsulaatide vahel soodsamat viisakohtlemist, tuleks ta suunata otse pädeva liikmesriigi konsulaati.
7. Viisaeeskirja artikli 6 kohaselt peaks taotluse läbi vaatama selle pädeva liikmesriigi konsulaat, mille jurisdiktsioonis asub taotleja seadusjärgne elukoht. Seetõttu ei tohiks liikmesriigid võtta korrapäraselt vastu viisataotlusi Venemaa Föderatsiooni kodanikelt, kes viibivad lühiajaliselt või transiidi otstarbel kolmandas riigis, näiteks Serbias, Türgis või Araabia Ühendemiraatides. Sellised taotlejad tuleks suunata nende elukohajärgsesse pädevasse konsulaati, milleks enamasti on mõni Venemaa Föderatsiooni konsulaat. Erandeid võib teha viisaeeskirja artikli 6 lõike 2 ja I viisakäsiraamatu II osa punktis 1.8 esitatud juhiste alusel, eelkõige kitsikuse korral ja humanitaarkaalu kaalutlustel (nt perekondlikud külastused ELis elava sugulase ootamatu raske haigestumise korral, teisitimõtlejad, inimõiguste kaitsjad).

b) Venemaal praeguses olukorras taotluse esitamise menetluslikud aspektid

8. Liikmesriikide suutlikkus menetleda Venemaa kodanike esitatud lühiajalise viisa taotlusi on oluliselt vähenenud, kuna Venemaa võimud on palju liikmesriikide konsulaar- ja diplomaatilisi töötajaid välja saatnud. Lisaks toob Venemaa agressioonisõja üldine kontekst (Venemaa suurenenud sõjategevus, propaganda, suurenenud ohud liikmesriikide julgeolekule ja avalikule korrale) kaasa vajaduse tagada, et Venemaa kodanikke või nende teatavaid kategooriaid kontrollitaks rangemalt. Selline olukord võib tingida vajaduse, et liikmesriigid kohandaksid oma menetlusi, ilma et see piiraks iga üksiku taotluse nõuetekohase läbivaatamise tagamist. Selle saavutamiseks võib rakendada järgmisi abinõusid:

a. Prioriteetide kindlaksmääramine, kui jaotatakse vastuvõtuaegu taotluste esitamiseks

9. Viisaeeskirja artikli 9 lõikes 2 on sätestatud, et liikmesriigid võivad nõuda, et taotlejad küsiks endale vastuvõtuaega. Vastuvõtt peaks üldjuhul toimuma kahe nädala jooksul alates vastuvõtuaaja palumisest. Praegu võib liikmesriikidel olla väga raske seda tagada, kuna enamiku liikmesriikide konsulaatides on personalipuudus.
10. Seetõttu leiab komisjon, et liikmesriigid peaksid vastuvõtuaegade jaotamisel pöörama vähem tähelepanu taotlejatele, kellel ei ole reisimiseks olulist põhjust.

b. Tähtaeg, mille jooksul tuleb viisataotluse kohta otsus teha

11. Praegust olukorda arvestades on vaja kõik Venemaa kodanike taotlused põhjalikult läbi vaadata. Komisjon leiab, et liikmesriigid peaksid vajaduse korral täielikult kasutama viisaeeskirja artikli 23 lõikes 2 ette nähtud võimalust pikendada viisataotluse kohta otsuse tegemise tähtaega 45 päevani.

³ Komisjoni 28. jaanuari 2020. aasta rakendusotsuse C(2020) 395 (millega muudetakse otsust K(2010) 1620 (lõplik) seoses viisataotluste menetlemise ja välja antud viisade muutmise käsiraamatu asendamisega (I viisakäsiraamat)) lisa.

12. Samuti rõhutab komisjon, et kui teatavate taotlejakategooriate puhul, st nende puhul, kellel ei ole olulist põhjust reisida, ja eelkõige nende puhul, kes taotlevad viisat turismi eesmärgil või kelle reis ei ole kiireloomuline, taotluste kohta otsuse tegemise tähtaega pikendada, siis saaks nende puhul, kes soovivad reisida olulisel eesmärgil või võivad esile tuua põhjendatud hädaolukorra, nagu on nõutud viisaeeskirja artikli 23 lõikes 2a, teha otsuse lühema tähtaja jooksul, sealhulgas humanitaarkaalutlustel.

c. Täiendavate tõendavate dokumentide nõudmine või viisa taotlemisel täiendava dokumendina aktsepteeritavate dokumendiliikide piiramine

13. Olenemata Venemaa viisataotlejatelt nõutavate täiendavate dokumentide ühtlustatud loetelust (komisjoni 6. juuni 2016. aasta rakendusotsus C(2016)3347 final) ja kuni selle võimaliku muutmiseni oleks praeguses olukorras õigustatud, et liikmesriikide konsulaadid nõuavad taotluse läbivaatamise käigus teatavate Venemaa kodanike kategooriate puhul täiendavaid dokumente, et tagada kõrgel tasemel kontroll, eelkõige seoses võimalike ohtudega avalikule poliitikale, avalikule korrale ja rahvusvahelistele suhetele.
14. Kui on põhjendatult alust kahelda taotleja esitatud täiendavate dokumentide ehtsuses või nende sisu tõepärasuses või taotleja ütluste usaldusväärsuses, eelkõige seoses tema reisi eesmärgiga, tuleb selline taotlus viisaeeskirja artikli 32 lõike 1 punkti b kohaselt tagasi lükata ja registreerida VISis vastavalt VISi määruse⁴ artiklile 12, tagades, et püsiv jälg sellest jääb nähtavaks kõikidele konsulaatidele, nagu on tavaks kõigi viisa andmisest keeldumiste puhul.
15. Kui viisataotlus viisaeeskirja artikli 32 lõike 1 punkti b alusel tagasi lükatakse, kuna põhjendatult on alust kahelda reisi eesmärgis ning taotleja esitatud täiendavates dokumentides või ütlustes (nt kui ta väidab, et on üliõpilane või läheb matustele, samas kui reisi tegelik eesmärk on turism), ning kui liikmesriikide õigusaktid seda lubavad, soovitab komisjon kehtestada sisenemiskeelu ja sisestada määruse (EÜ) nr 1987/2006⁵ artikli 24 kohaselt riiki sisenemise ja riigis viibimise keelu kohta Schengeni infosüsteemi (SIS) hoiatusteade.

d. Viisaeeskirja artikli 22 kohane eelnev konsulteerimine

16. Avalikku korda, sisejulgeolekut või rahvusvahelisi suhteid ähvardava ohu korral võivad liikmesriigid paluda, et Venemaa kodanikele või nende teatavatele kategooriatele viisade väljastamisel nendega konsulteeritaks, ning esitada üksikjuhtudel kogu Schengeni alal kehtiva viisa väljastamisele vastuväite. Kui liikmesriik, kellele taotlus esitati, otsustab sellisel juhul viisaeeskirja artikli 25 lõike 1 punkti a alapunkti ii kohaselt siiski viisa anda, peab see olema piiratud territoriaalse kehtivusega viisa (mis kehtib viisa andnud liikmesriigi territooriumil või erandkorras mitme liikmesriigi territooriumil, kui nood annavad selleks nõusoleku).
17. Liikmesriik, kes soovib, et temaga konsulteeritaks, peab viisaeeskirja artikli 22 lõike 3 kohaselt sellest komisjonile teatama.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1133, millega muudetakse määrusi (EL) nr 603/2013, (EL) 2016/794, (EL) 2018/1862, (EL) 2019/816 ja (EL) 2019/818 seoses tingimuste kehtestamisega juurdepääsu saamiseks muudele ELi infosüsteemidele viisainfosüsteemi kasutamise eesmärgil (ELT L 248, 13.7.2021, lk 1).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1987/2006, mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist (ELT L 381, 28.12.2006, lk 4).

c) **Venemaa Föderatsiooni kodanike ja Venemaal esitatud viisataotluste hindamine**

Oluline on pidada meeles järgmisi elemente, mis on juba märgitud 5. mail 2022 vastu võetud juhendis C(2022) 3084.

18. Pidades silmas praegust majanduslikku ja poliitilist olukorda Venemaal, peaksid liikmesriigid eriti hoolikalt hindama, kas taotleja kujutab endast ohtu liikmesriikide julgeolekule, ning tegema viisaeeskirja artikli 21 ja I viisakäsiraamatu II osa 6. peatükis sisalduvate suuniste kohaselt kindlaks, kas sisenemistingimused on täidetud. Eelkõige võiks kaaluda järgmisi küsimusi.
- i. **Reisi- ja tervisekindlustus:** konsulaadi ülesanne on välja selgitada, kas taotleja esitatud kindlustus on viisaeeskirja artikli 15 kohaselt piisav. Tähelepanu juhitakse artikli 15 lõikele 5, mille kohaselt peavad konsulaadid kindlaks tegema, kas kindlustusseltsi vastu esitatud nõuded on liikmesriigis hüvitatavad. ELis praegu kehtivate piiravate meetmete tõttu võib Venemaa kindlustusandjate väljastatud poliiside pakutavat kindlustust pidada ebapiisavaks. Sellistel juhtudel võivad liikmesriigid nõuda, et taotleja esitaks reisi- ja tervisekindlustuspoliisi, mille on välja andnud väljaspool Venemaa Föderatsiooni asuv kindlustusandja.
 - ii. **Teha kindlaks, kas taotleja vastab sisenemistingimustele ja kas võib eeldada, et ta vastab nendele kogu viisa kehtivusaja jooksul:** majanduslik ebastabiilsus, piiravad meetmed ja poliitilised suundumused Venemaal suurendavad tõenäosust, et aja möödudes ei vasta taotleja enam sisenemistingimustele. Sellistel juhtudel tuleks kaaluda lühema kehtivusajaga viisade väljastamist ja/või mitmekordsete viisade asemel ühekordsete viisade väljastamist. Tähelepanu juhitakse viisaeeskirja artikli 24 lõikele 2a, milles on sätestatud, et väljastatud viisa kehtivusaega võib igal üksikjuhul eraldi lühendada, kui on põhjust kahelda, kas sisenemistingimused on kogu selle aja jooksul täidetud. Halvenevate tingimuste tõttu ei tohiks liikmesriigid väljastada pika kehtivusajaga mitmekordseid viisasid, kuna ei ole kindel, kas Venemaa kodanikud vastavad jätkuvalt sisenemistingimustele, eriti kui reisi eesmärgiks on märgitud turism.
 - iii. **Hinnata taotleja kavatsust lahkuda liikmesriikide territooriumilt enne taotletava viisa kehtivusaja lõppu, nagu on sätestatud viisaeeskirja artikli 21 lõikes 1, ilma et see piiraks võimalust anda humanitaarkaaluks piiratud territoriaalse kehtivusega viisa:** praegune olukord Venemaal suurendab tõenäosust, et taotlejad kavatsevad jääda ELi üle lubatud viibimisaja. Kui on kahtlusi inimese kavatsuses liikmesriikide territooriumilt lahkuda, tuleks viisa andmisest keelduda, välja arvatud juhul, kui asjaomane liikmesriik peab viisa andmist vajalikuks (nt humanitaarkaaluks dissidentidele, ajakirjanikele, inimõiguste kaitsjatele ja muudele haavatavatele taotlejate kategooriatele). Sellisel juhul tuleb viisaeeskirja artikli 25 kohaselt anda piiratud territoriaalse kehtivusega viisa.
 - iv. **Hinnata, kas taotlejal on piisavalt elatusvahendeid:** tuleb eeldada, et Venemaal elavad taotlejad ei saa ELis reisisid enam kasutada rahvusvahelisi krediit- ja maksekaarte. See seab kahtluse alla nende võime omada piisavaid elatusvahendeid, eriti juhtudel, kui varasid hoitakse arvel pankades või muudes üksustes, mille suhtes kehtivad ELi piiravad meetmed.
 - v. **Viisataotluse hindamisel** peaksid konsulaadid arvesse võtma seda, kas taotlejad on seotud isikute või üksustega, kelle suhtes kohaldatakse tegevuse tõttu, mis õhustab või ohustab Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust, ELi piiravaid meetmeid. Sellisel juhul tuleks hinnata, kas viisa andmisest tuleks viisaeeskirja artikli 32 lõike 1 punkti

a alapunkti vi alusel keelduda. Kahtluse korral võib kõigi isikute ja üksuste kohta, kelle suhtes kohaldatakse ELi piiravaid meetmeid, leida juhtnööre ELi sanktsioonide kaardilt⁶.

Lisaks eespool nimetatud küsimustele ja võttes arvesse Venemaa problemaatilist julgeolekukeskkonda, peaksid liikmesriikide konsulaadid Venemaa kodanike esitatud viisataotluste läbivaatamisel võtma arvesse järgmisi küsimusi.

19. **Konsulaatidel tuleb kindlasti põhjalikult kontrollida, kas taotleja kujutab endast ohtu mõne liikmesriigi avalikule korrale, sisejulgeolekule või rahvusvahelistele suhetele.** Sel juhul tuleks viisa andmisest keelduda. SISis tuleks kontrollida, ega taotleja kohta ei ole antud riiki sisenemise keelamist käsitlevat hoiatusteadet. Konsulaatidel soovitatakse võimaluse korral ja kahtluse ilmnedes näidata üles eriti suurt valvsust ning näiteks teha lisaks SISile kooskõlas iga liikmesriigi õigusaktidega päringuid riiklikes ja Interpoli andmebaasides. Konsulaadid peaksid võtma arvesse ka seda, et mitu liikmesriiki nõuavad kõigi Venemaa Föderatsiooni kodanike esitatud taotluste läbivaatamisel viisaeeskirja artikli 22 kohast konsulteerimist oma keskasutustega.
20. Konsulaadid peaksid **pöörama eritähelepanu Venemaa viisataotlejate teatavatele kategooriatele**, nagu on osutatud punkti 18 alapunktis v ja punktis 21, kui nad vaatavad läbi Schengeni viisa taotlusi, mille puhul peetakse riski tõenäosust suureks, tehes otsused üksikjuhtude hindamise alusel.
21. Liikmesriigid võiksid eelkõige võtta arvesse, et Venemaa viisataotlejate teatavate kategooriate puhul esineb suur tõenäosus, et nad **võivad ohustada mõne liikmesriigi rahvusvahelisi suhteid**. Liikmesriigid peaksid hindama, kas Venemaa viisataotlejad, kes on märkinud reisi eesmärgiks turismi, võivad olla seotud režiimiga või seda muul moel toetada ning seega tuua kaasa suurema riski sõjapropaganda tegemise ja/või Venemaa valitsuse huvides lobitöö tegemise seisukohast.
22. Liikmesriigid võiksid isikute **potentsiaalse ohu** kindlaksmääramisel lähtuda ohu laiast määratlusest: see tähendab, et üksikjuhte geopoliitilise olukorra taustal hinnates võiks võimaliku ohu korral viisa andmisest keelduda.
23. **Turismi eesmärgil reisivate Venemaa kodanike puhul** on põhjust olla hindamisel väga range, kuna reisi põhjendatust on muude eesmärkidega (nagu ärireis, perekonna külastus või arsti vastuvõtt) võrreldes keerukam hinnata. Lisaks sellele ei pruugi isikul olla sidemeid liikmesriigi territooriumil elavate isikutega (erinevalt näiteks perekonna külastustest, ärireisidest ja arsti vastuvõttudest).
24. Liikmesriike julgustatakse **vahetama** kohaliku Schengeni koostöö raames **rohkem teavet**, et võimaluste piires ja kooskõlas viisaeeskirja artikli 48 lõikega 1 tagada ühtlustatud lähenemisviis Venemaal esitatud viisataotluste läbivaatamisel.
25. Tuleb pidada meeles, et viisaeeskiri sisaldab erandeid, mis võimaldavad väljastada **viisa humanitaarkaalu- ja humanitaarvõlgade, riiklikes huvides või rahvusvaheliste kohustuste tõttu**. Viisaeeskirja artikli 16 lõike 6 kohaselt võib viisatasu nõudmisest loobuda või seda tasu vähendada, kui seda tehakse kultuuri- või spordihuvide, välispoliitiliste, arengupoliitiliste või muude oluliste avalike huvide edendamiseks või rahvusvaheliste kohustuste tõttu. Neid sätteid võib kasutada, et **võimaldada ajakirjanike, dissidentide, õpilaste, üliõpilaste ja teadlaste reisimist**, kuna need reisijate kategooriad peavad nüüd tasuma 35 euro asemel 80 euro suuruse

⁶ <https://www.sanctionsmap.eu>; <https://data.europa.eu/data/datasets/consolidated-list-of-persons-groups-and-entities-subject-to-eu-financial-sanctions?locale=en>

viisatasu, kui viisatasu nõudmisest ei ole loobunud või seda ei ole vähendatud kooskõlas viisaeeskirja artikli 16 lõikega 2, 4 või 5. Viisaeeskirja artikli 19 lõike 4 kohaselt võib tingimustele mittevastava taotluse tunnistada vastuvõetavaks ja artikli 25 lõike 1 kohaselt võib anda piiratud territoriaalse kehtivusega viisa vaatamata sellele, et sisenemistingimused ei ole täidetud. See on asjakohane näiteks viisataotluste puhul, mille on esitanud **dissidendid, sõltumatud ajakirjanikud, inimõiguste kaitsjad ja selliste kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajad ning nende lähedased pereliikmed**, mis ei ole Venemaa Föderatsiooni valitsuse ja nende lähedaste pereliikmete kontrolli all.

26. Jätakuvalt kohaldatakse eeskirju, mis on sätestatud direktiivis 2004/38/EÜ,⁷ mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil⁸.

d) Venemaa Föderatsiooni kodanike kehtivate viisade ümberhindamine

27. Vastu on võetud piiravad meetmed,⁹ millega kehtestatakse mõnede Venemaa Föderatsiooni kodanikele keeld siseneda liikmesriikide territooriumile või reisida läbi nende territooriumi. Kodanike kohta, kelle suhtes kohaldatakse ELi piiravaid meetmeid ja kellel on keelatud siseneda Schengeni alale või seal viibida, sisaldab SIS hoiatusteateid. Liikmesriigid peaksid vastavalt viisaeeskirja artikli 34 lõikele 2 ja artikli 21 lõike 3 punktile c **tunnistama kehtetuks viisad**, mis on antud sellistele kodanikele enne reisikeelu jõustumist ja mis veel kehtivad, kuna viisa andmise tingimused ei ole enam täidetud. Teave viisa kehtetuks tunnistamise kohta tuleb sisestada viisainfosüsteemi vastavalt VISi määruse artiklile 13. Viisaomanikule tuleks viisa kehtetuks tunnistamisest teatada vastavalt viisaeeskirja artikli 34 lõikele 6.
28. Liikmesriigid peaksid kasutama ranget lähenemisviisi ka siis, kui nad hindavad ümber viisasid, mis on Venemaa Föderatsiooni kodanikule juba väljastatud, lähtudes sarnastest põhimõtetest kui Venemaa Föderatsiooni kodanike esitatud uute viisataotluste hindamise puhul: Venemaa kodanike rangem kontroll aitab **üksikjuhtude ümberhindamisel praeguses geopoliitilises olukorras isikuid võimaliku ohuna paremini ära tunda**. Kui selgub, et viisa väljastamise tingimused ei ole enam täidetud, siis peaksid liikmesriigid kõnealustele kodanikele väljastatud viisad, mis siiani kehtivad, kooskõlas viisaeeskirja artikli 34 lõikega 2 ja artikli 21 lõikega 1 kehtetuks tunnistama. Teave kehtetuks tunnistatud viisa kohta tuleb sisestada viisainfosüsteemi (VIS) vastavalt VISi määruse artiklile 13. Viisaomanikule tuleks viisa kehtetuks tunnistamisest teatada vastavalt viisaeeskirja artikli 34 lõikele 6. Üldjuhul tunnistavad viisa kehtetuks selle andnud liikmesriigi pädevad asutused. Viisa võivad kehtetuks tunnistada teise liikmesriigi pädevad asutused, teavitades sellest viisa andnud liikmesriigi ametiasutusi. Näiteks tuleks viisa tunnistada piiril kehtetuks, kui viisaomaniku kohta on pärast viisa väljastamist sisestatud SISi hoiatusteade. Isikud, kelle viisa on kehtetuks tunnistatud, võivad selle otsuse edasi kaevata.

⁷ 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda vabalt liikmesriikide territooriumil (ELT L 158 30.4.2004, lk 77).

⁸ Sealjuures tuleb keeldumist viisa andmisest isikule, kellel on õigus liikmesriikide territooriumil vabalt liikuda, käsitada vaba liikumise piiranguna. Viisa andmisest keeldumine peab sellisel juhul olema kooskõlas direktiivi 2004/38/EÜ VI peatüki nõuetega, sh nimetatud peatükis sätestatud menetluslike tagatistega.

⁹ Vt eelkõige: Nõukogu 17. märtsi 2014. aasta otsus 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT L 78, 17.3.2014, lk 16) ning nõukogu 17. märtsi 2014. aasta määrus (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT L 78, 17.3.2014, lk 6).

29. Lisaks sellele tuleb pidada meeles, et viisaeeskirja artikli 30 kohaselt **ei anna viisa omamine automaatset Schengeni alale sisenemise õigust**. Seetõttu ei mõjuta Venemaa Föderatsiooni kodanikule juba väljastatud kehtiva viisa esitamine liikmesriikide kohustust teha põhjalikku piirikontrolli, et teha kindlaks, kas Schengeni piirieskirjade artiklis 6 sätestatud sisenemistingimused on täidetud, ning jätta nende tingimuste täitmata jätmise korral sisenemiseks luba andmata.

e) Kehtivad kahepoolsed viisavabaduslepingud Venemaa Föderatsiooniga

30. Viisamääruses¹⁰ on sätestatud ühine nimekiri kolmandatest riikidest, mille kodanikel peab ELi välispiiride ületamisel olema viisa, ning loetelu riikidest, mille kodanikud on sellest nõudest vabastatud. Need loetelud on esitatud viisamääruse lisades.
31. Lisaks on viisamääruse artikli 6 lõike 1 punktis a sätestatud: „Liikmesriik võib ette näha erandid [...] viisanõudest [...] järgmiste isikute suhtes: a) diplomaatilise passi, teenistus-/ametipassi või eripassi kasutajad“. Vastavalt artiklile 12 peavad liikmesriigid teatama meetmetest, mis nad viisamääruse artikli 6 kohaselt võtavad, ja komisjon avaldab need meetmed teavitamise eesmärgil.
32. Et nõukogu otsusel lepingu kohaldamise täieliku peatamise kohta oleks mõju, peavad liikmesriigid peatama ka Venemaa Föderatsiooniga sõlmitud nende kahepoolsete viisavabaduslepingute kohaldamise, mis näevad Venemaa Föderatsiooni teenistus- ja eripasside kasutajatele ette viisavaba reisimise, ning andma komisjonile peatamisest teada.
33. Liikmesriigid peavad tagama ELi piiravate meetmete kohaldamise ja mõjususe isegi siis, kui kahepoolsed viisavabaduslepingud Venemaa Föderatsiooniga on jõus.

f) Rakendamine ja üldsuse teavitamine

34. Käesoleva tegevusjuhendi eesmärk on aidata liikmesriikidel tegeleda kõigi selliste taotlustega, mille on esitanud Venemaa Föderatsiooni kodanikud, olenemata nende elukohast.
35. Liikmesriikide keskasutuste ülesanne oleks jagada seda juhendit kõigi oma konsulaaresindustega kogu maailmas.
36. Üldsuse teavitamine lepingu täielikust peatamisest on endiselt liikmesriikide ülesanne (viisaeeskirja artikli 47 lõige 1).

g) Kohaliku Schengeni koostöö järelmeetmed

37. Vastavalt viisaeeskirja artikli 48 lõikele 1 koordineerib ja korraldab ELi delegatsioon kohaliku Schengeni koostöö raames korrapäraselt teabevahetust käesoleva juhendi rakendamise kohta ja jälgib lepingu täielikust peatamisest tulenevate muudatuste nõuetekohast kohaldamist. Käesoleva juhendi rakendamisega seotud koosolekute aruandeid tuleks jagada liikmesriikide

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1806, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (ELT L 303, 28.11.2018, lk 39).

viisaid väljastavate keskasutustega vastavalt viisaeeskirja artikli 48 lõikele 5, samuti tuleks neid jagada komisjoniga.

TÕESTATUD KOOPIA

Peasekretäri nimel

Martine DEPREZ

Direktor

Otsustusprotsess ja kollegiaalsus

EUROOPA KOMISJON